

νόλου του έργου του, αλλά προπαντός τη σημασία της *Γυναίκας της Ζάκυθος*, η έγκαιρη γνώση της οποίας θα άλλαζε τη μορφή της νεοελληνικής πεζογραφίας. Όσο και αν αυτή η άποψη του Βάρναλη φαίνεται υπερβολική, δεδομένου ότι την εξέλιξη της πεζογραφίας μας καθόρισαν περισσότεροι του ενός παράγοντες, δεν παύει να είναι γενναιόδωρη.

Η επανέκδοση επίσης, τον ίδιο καιρό, του ποιητικού έργου του Αντρέα Κάλβου με επιμέλεια Μαρίνου Σιγούρου καθιστούσε προσιτούς τους δύο μεγάλους και ασύμβατους ποιητές της Επτανήσου. Μολονότι από το 1889 την είχε επισημάνει ο Κωστής Παλαμάς, η ποίηση του Κάλβου δεν έπαυε να είναι σημαντική και συγχρόνως αινιγματική για τις επόμενες γενιές. Ο Κλέων Παράσχος, το 1919 στο περιοδικό *Οι Νέοι* (Μάρτιος, τεύχ. 1, σ. 7-18), δοκίμαζε τις δυνάμεις του καταθέτοντας μια 'δοκιμασκή' θέση που να αντιστοιχεί στις αντιλήψεις των νεότερων. Το 1927 ο Κώστας Καιροφύλας γράφει το μελέτημα «Φώσκολος και Κάλβος» (*Νέα Εστία*, σ. 588) και το 1928 ο Δ. Ζακυθηνός γράφει για τον «Κάλβο και την ποιητική σχολή της Επτανήσου» (*Ελληνικά Γράμματα*, τεύχ. 4, σ. 119-125).

Το 1927, ο Σικελιανός, ο Καζαντζάκης και ο Βάρναλης βρίσκονται στην ακμή της πνευματικής τους ζωής και τα έργα που δημοσιεύουν εκφράζουν αυτή την αντίληψη.

Στο *Salvatores Dei* του Καζαντζάκη, το ιδεολογικό του πεδίο φαίνεται να υπακούει το σύνολο του προσωπικού του έργου.

Ο *Δελφικός Λόγος* του Σικελιανού μαζί με τις εκδηλώσεις των Δελφικών Εορτών έρχονται ως επιστέγασμα ενός έργου του οποίου το όραμα υπερβαίνει τις λογοτεχνικές προδιαγραφές. Και μολονότι οι Δελφικές Εορτές για ποικίλους λόγους απέκτησαν και κοσμικό χαρακτήρα, δεν έπαυαν να αποτελούν μια ευγενική και φιλόδοξη, πλην όμως ουτοπική, προσπάθεια.

Η τρίτη φάση του Βάρναλη

Τα ποιήματα που συγκέντρωσε ο Βάρναλης στους *Σκλάβους πολιορκημένους* αποδείκνυαν ότι η ποιητική του συνείδηση συμβάδιζε, τώρα πια, με την ιδεολογική του ωρίμανση. Και το ανεξήγητο είναι ότι το ποίημα που λειτουργεί ως πρόλογος του έργου με τον περιβόητο στίχο: *Αχ, που σαι, υϊότη, που δειχνες πως θα γινόμουν άλλος!* έχει περισσότερο σχέση με ένα κλίμα παραίτησης παρά με επαναστατικό φρόνημα.

Το έργο διαιρείται σε τέσσερα μέρη. Στο πρώτο, με υπότιτλο «Το θείκό ήτοι το ανθρώπινο πάθος», συνεχίζονται τα χριστιανικά μοτίβα που συναντάμε και στο *Φως που καίει* (Παναγία, Ιούδας), στα οποία η σύλληψη του

